

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 avril 2011

PROJET DE LOI
modifiant les articles 216bis et 216ter
du Code d'instruction criminelle
et l'article 7 de la loi du 6 juin 2010
introduisant le Code pénal social

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Art. 2

Dans le § 1er proposé au 1°, insérer après les mots "atteinte grave à l'intégrité physique" les mots "ou psychique".

JUSTIFICATION

Nous estimons que lorsqu'il statue sur une proposition de transaction, le procureur du Roi ne doit pas se limiter aux conséquences de l'infraction pour l'intégrité physique de la victime: il doit également tenir compte de l'intégrité psychique. En ce qui concerne l'intégrité physique, cette qualification vise à empêcher que certaines infractions graves pour la société entraînant de lourdes conséquences physiques puissent faire l'objet d'une transaction. Nous considérons qu'il faut suivre la même logique en ce qui concerne l'intégrité psychique. Outre qu'elles peuvent avoir des répercussions physiques importantes, certaines infractions peuvent également, voire exclusivement, affecter gravement l'intégrité psychique (en cas d'extorsion, de harcèlement, de calomnie et de diffamation, par exemple). Par ailleurs, l'ajout de l'intégrité psychique peut

Document précédent:

Doc 53 **1344/ (2010/2011)**:
001: Projet de loi.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 april 2011

WETSONTWERP
tot wijziging van de artikelen 216bis en 216ter
van het Wetboek van strafvordering
en van artikel 7 van de wet van 6 juni 2010
tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Art. 2

In punt 1°, in de voorgestelde § 1, tussen de woorden "en dat geen zware aantasting inhoud van de lichamelijke" en het woord "integriteit" de woorden "of psychische" invoegen.

VERANTWOORDING

Volgens de indieners van dit amendement dient de procureur des Konings bij de beoordeling van een voorstel van minnelijke schikking zich niet enkel te beperken tot de gevolgen voor de lichamelijke integriteit. Hij dient evenzeer rekening te houden met de psychische integriteit. Wat de lichamelijke integriteit betreft, wil deze kwalificatie verhinderen dat bepaalde maatschappelijke zwaarwichtige misdrijven met ingrijpende fysieke gevolgen in aanmerking zouden komen voor de minnelijke schikking. Volgens ons is eenzelfde logica ook vereist voor wat betreft de psychische integriteit. Misdrijven kunnen niet enkel ingrijpende fysieke gevolgen hebben, ze kunnen ook of uitsluitend een zware impact hebben op de psychische integriteit (bijvoorbeeld bij afpersing, belaging, laster en eeroof). Bovendien kan de toevoeging van psychische integriteit

Voorgaand document:

Doc 53 **1344/ (2010/2011)**:
001: Wetsontwerp.

également jouer un rôle déterminant en cas de récidive. Dans bon nombre de cas, il serait socialement inacceptable qu'un récidiviste puisse encore bénéficier d'une transaction pour les infractions qu'il a commises.

N° 2 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Art. 2

Insérer un point 1/1° rédigé comme suit:

"1/1° le § 1er, alinéa 5, est complété par ce qui suit:

"Le montant de la somme d'argent, des frais et des objets ou avantages patrimoniaux à abandonner ou à remettre ne peut en aucun cas être inférieur à ce qui a déjà été prononcé par un jugement ou, le cas échéant, par un arrêt."

JUSTIFICATION

L'article 216bis proposé offre expressément la possibilité de proposer une transaction après le prononcé d'un jugement ou arrêt. Le présent amendement maintient cette possibilité, mais il en renforce les modalités.

Avant qu'un jugement ou un arrêt soient prononcés, beaucoup de temps s'est déjà écoulé, et beaucoup d'argent a déjà été investi dans l'enquête préliminaire et la procédure. La transaction vise précisément à remédier à la longueur des procédures pénales, à consacrer plus de temps aux affaires contestées, à permettre une perception rapide et efficace des sommes d'argent et à favoriser à une justice restauratrice.

Pour que la transaction puisse véritablement atteindre ces objectifs, il est nécessaire de la faire intervenir à un stade aussi précoce que possible de la procédure. Il n'est pas opportun de laisser le suspect parier sur un jugement favorable, puis, s'il n'a pas obtenu ce qu'il voulait, sur une transaction plus avantageuse lors de la procédure en appel. C'est pour ce motif que le présent amendement maintient la possibilité de proposer une transaction après un jugement ou arrêt, à condition que le montant de cette transaction ne soit pas inférieur à celui déjà imposé par le juge dans ce jugement ou arrêt.

L'objectif est d'inciter le suspect à accepter la proposition de transaction à un stade aussi précoce que possible de la procédure.

ook een belangrijke rol spelen in geval van recidive. In vele gevallen zou het maatschappelijk onaanvaardbaar zijn dat een veelpleger van misdrijven nog in aanmerking zou kunnen komen voor een minnelijke schikking.

Nr. 2 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Art. 2

Een punt 1/1° invoegen, luidend als volgt:

"1/1° paragraaf 1, vijfde lid, wordt aangevuld als volgt:

"In geen geval mogen de geldsom, de kosten en de goederen de vermogensvoordelen waarvan afstand of afgifte gedaan dient te worden, minder bedragen dan hetgeen reeds bij vonnis, of desgevallend arrest, werd uitgesproken."

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 216bis staat uitdrukkelijk toe dat een minnelijke schikking wordt voorgesteld na de uitspraak van een arrest of een vonnis. Dit amendement behoudt deze mogelijkheid maar het verstrengt de nadere regels.

Vooraleer een arrest of een vonnis wordt uitgesproken, is er reeds veel tijd en middelen opgegaan aan vooronderzoek en procedure. De minnelijke schikking is net bedoeld om de duurtijd van strafprocessen te verminderen, meer tijd te besteden aan betwiste zaken, een snelle en effectieve inning van geldsommen mogelijk te maken en herstelgerichte justitie te bevorderen.

Opdat de minnelijke schikking deze bedoelingen daadwerkelijk zou bewerkstelligen, is het noodzakelijk deze zo vroeg mogelijk in de procedure te benutten. Het heeft geen zin een verdachte eerst te laten gokken op een gunstig vonnis en indien niet, op een gunstiger minnelijke schikking tijdens de beroepsprocedure. Daarom willen we de mogelijkheid tot minnelijke schikking na vonnis of arrest behouden, op voorwaarde dat de minnelijke schikking niet minder bedraagt dan wat de rechter had opgelegd in zijn oorspronkelijk vonnis of arrest.

Dit moet de verdachte stimuleren om zo vroeg mogelijk in de procedure in te gaan op een voorstel tot minnelijke schikking.

Kristien VAN VAERENBERGH (N-VA)
Sarah SMEYERS (N-VA)
Siegfried BRACKE (N-VA)

N° 3 DE M. VAN HECKE ET MME BOULET

Art. 2

Remplacer cet article comme suit:

“Art. 2. Dans l’article 216bis du Code d’instruction criminelle, modifié en dernier lieu par la loi du ... 2011, les modifications suivantes sont apportées:

1° le paragraphe 1er est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. Lorsque le procureur du Roi estime, pour une infraction punissable, soit d’une amende, soit d’une peine d’emprisonnement dont le maximum ne dépasse pas cinq ans, soit de l’une et l’autre de ces peines, ne devoir requérir qu’une amende ou une amende et la confiscation, il peut inviter l’auteur de l’infraction à verser une somme à l’Administration de la taxe sur la valeur ajoutée, de l’enregistrement et des domaines.

Le procureur du Roi fixe les modalités et le délai de paiement. Ce délai est de quinze jours au moins et de trois mois au plus; ce dernier délai peut être porté à six mois en cas de délit lorsque des circonstances particulières le justifient.

La somme prévue à l’alinéa premier ne peut être supérieure au maximum de l’amende prévue par la loi, majorée des décimes additionnels, ni être inférieure à 10 francs majorés des décimes additionnels. Pour les infractions visées à l’article 12, 1°, de la loi du 30 avril 1999 relative à l’occupation des travailleurs étrangers, à l’article 175, 2°, de l’arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage, aux articles 15, 2° ou 16 de la loi du 16 novembre 1972 concernant l’inspection du travail, à l’article 11, §§ 2, 3 et 4, de l’arrêté royal n° 5 du 23 octobre 1978 relatif à la tenue des documents sociaux et à l’article 172, §§ 1er et 2, de la loi-programme du 22 décembre 1989, la somme prévue à l’alinéa 1er ne peut être inférieure au minimum prévu pour les amendes administratives, visées respectivement par l’article 1^{er}bis, 1°, a), 2°, b), 3°, 5° et 6°, de la loi du 30 juin 1971 relative aux amendes administratives applicables en cas d’infraction à certaines lois sociales. Pour les infractions visées à la phrase précédente, à l’exception de celles visées aux articles 15, 2° et 16, de la loi du 16 novembre 1972 concernant l’inspection du travail, le montant de la somme prévue à l’alinéa 1er sera multiplié par le nombre de travailleurs pour lesquels une infraction a été constatée. La somme prévue à l’alinéa 1er ne peut, pour les infractions visées à la deuxième

Nr. 3 VAN DE HEER VAN HECKE EN MEVROUW BOULET

Art. 2

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling:

“Art. 2. Aan artikel 216bis van het Wetboek van strafvordering, voor het laatst gewijzigd bij de wet van ... 2011, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Paragraaf 1 wordt vervangen door de volgende bepaling:

“§ 1. De procureur des Konings kan, indien hij meent voor een misdrijf dat hetzij met geldboete, hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar, hetzij met die beide straffen, strafbaar is, enkel geldboete of enkel geldboete met verbeurdverklaring te moeten vorderen, de dader verzoeken een bepaalde geldsom te storten aan de Administratie van de Belasting over de Toegevoegde Waarde en de Registratie en Domeinen.

De procureur des Konings bepaalt op welke wijze en binnen welke termijn de betaling geschiedt. Die termijn is ten minste vijftien dagen en ten hoogste drie maanden; deze laatste termijn kan op zes maanden worden gebracht voor een wanbedrijf wanneer bijzondere omstandigheden het wettigen.

De in het eerste lid bedoelde geldsom mag niet meer bedragen dan het maximum van de bij de wet bepaalde geldboete, verhoogd met de opdecimien, en niet minder dan 10 frank, verhoogd met de opdecimies. Voor de misdrijven bedoeld in artikel 12,1°, van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, in artikel 175, 2°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, in artikel 15, 2° of 16 van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie, in artikel 11, §§ 2, 3 en 4, van het koninklijk besluit Nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten en in artikel 172, §§ 1 en 2 van de programmawet van 22 december 1989, mag de in het eerste lid bedoelde geldsom niet minder bedragen dan het minimum vastgesteld voor de administratieve geldboeten bedoeld bij respectievelijk artikel 1bis, 1°, a), 2°, b), 3°, 5° en 6°, van de wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten. Voor de in voormelde zin bepaalde misdrijven, met uitzondering van de misdrijven bedoeld in artikel 15, 2° en 16, van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie, wordt het bedrag van de in het eerste lid bedoelde geldsom vermenigvuldigd met

phrase du présent alinéa, être inférieure à 40 % du minimum des amendes administratives précitées ou, lorsqu'il s'agit des infractions visées à l'article 12, 1°, de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers, être inférieure à 80 % du minimum de l'amende administrative précitée.

Lorsque l'infraction a donné lieu à des frais d'analyse ou d'expertise, la somme fixée pourra être augmentée du montant ou d'une partie du montant de ces frais; la partie de la somme versée pour couvrir ces frais sera attribuée à l'organisme ou à la personne qui les a exposés.

Le procureur du Roi invite l'auteur de l'infraction passible de confiscation à abandonner dans un délai qu'il fixe les objets saisis ou, s'ils ne le sont pas, à les remettre à l'endroit qu'il fixe.

Les paiements, abandon et remise effectués dans le délai indiqué éteignent l'action publique.

Les préposés de l'Administration de la Taxe sur la valeur ajoutée, de l'Enregistrement et des Domaines informent le procureur du Roi du versement effectué.”;

2° le paragraphe 2 est remplacé par ce qui suit:

“La faculté accordée au procureur du Roi par le paragraphe 1er ne peut être exercée lorsque le tribunal est déjà saisi du fait ou lorsque le juge d'instruction est requis d'instruire.”;

3° le paragraphe 3 est remplacé par ce qui suit:

“La faculté prévue au paragraphe 1er appartient aussi, pour les mêmes infractions, aux auditeurs du travail et pour les personnes visées par les articles 479 et 483 du Code d'instruction criminelle, au procureur général près la cour d'appel.”;

4° le paragraphe 4 est remplacé par ce qui suit:

“Le dommage éventuellement causé à autrui doit être entièrement réparé avant que la transaction puisse être proposée. Toutefois, elle pourra aussi être proposée si l'auteur a reconnu par écrit, sa responsabilité

het aantal werknemers waarvoor een misdrijf werd vastgesteld. Voor de in de tweede zin van dit lid bepaalde misdrijven mag de in het eerste lid bedoelde geldsom niet minder bedragen dan 40 % van het minimum van de voormelde administratieve geldboeten of, wanneer het de misdrijven betreft bedoeld in artikel 12,1°, van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, niet minder dan 80 % van het minimum van de voormelde administratieve geldboete.

Wanneer het misdrijf kosten van analyse of van deskundig onderzoek heeft veroorzaakt, kan de bepaalde som worden verhoogd met het bedrag van die kosten of met een gedeelte ervan; het gedeelte van de som dat gestort is om die kosten te dekken, wordt toegewezen aan de instelling waaraan of aan de persoon aan wie ze verschuldigd zijn.

De procureur des Konings verzoekt de pleger van het misdrijf waarop verbeurdverklaring staat, binnen een door hem bepaalde termijn afstand te doen van de in beslag genomen voorwerpen of, indien de voorwerpen niet in beslag genomen zijn, deze af te geven op de door hem bepaalde plaats.

Betaling, afstand en afgifte doen de strafvordering vervallen, mits zij binnen de bepaalde termijn plaatshebben.

De aangestelden van de Administratie van de Belasting over de toegevoegde waarde en van de Registratie en Domeinen geven de procureur des Konings kennis van de verrichte storting.”;

2° paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt:

“Het bij § 1 aan de procureur des Konings toegekende recht kan niet worden uitgeoefend wanneer de zaak reeds bij de rechtbank aanhangig is gemaakt of wanneer van de onderzoeksrechter het instellen van een onderzoek is gevorderd.”;

3° paragraaf 3 wordt vervangen door wat volgt:

“Het bij § 1 bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde misdrijven, aan de arbeidsauditeur en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.”;

4° paragraaf 4 wordt vervangen door wat volgt:

“De eventueel aan een ander veroorzaakte schade dient geheel vergoed te zijn vooraleer de schikking kan worden voorgesteld. De schikking kan evenwel ook worden voorgesteld op voorwaarde dat de dader in

civile pour le fait générateur du dommage, et produit la preuve de l'indemnisation de la fraction non contestée du dommage et des modalités de règlements de celui-ci. En tout état de cause, la victime pourra faire valoir ses droits devant le tribunal compétent. Dans ce cas, l'acceptation de la transaction par l'auteur constitue une présomption irréfragable de sa faute.”;

5° le paragraphe 5 est remplacé par ce qui suit:

“Les invitations prévues au présent article se font par lettre recommandée à la poste ou par un avertissement remis par un agent de la force publique.”;

6° le paragraphe 6 est abrogé.

JUSTIFICATION

Les auteurs proposent par le présent amendement de revenir au texte initial de l'article 216*bis* du Code d'Instruction criminelle. Le nouvel énoncé de l'article 216*bis*, tel que modifié par la loi dispositions diverses du 31 mars 2011 et corrigé par le présent projet de loi, introduit un régime appelé dans les pays anglo-saxons “plea bargaining”. Ce régime peut présenter certains avantages mais l'énoncé de l'article va, selon les auteurs, trop loin et va créer une “Justice de classes”.

Les auteurs regrettent cela et proposent donc de revenir à l'énoncé originelle de l'article 216*bis* du Code d'Instruction criminelle – avant l'adoption de la loi dispositions diverses du 31 mars 2011.

N° 4 DE M. VAN HECKE ET MME BOULET

Art. 3

Remplacer le § 5 proposé comme suit:

“§ 5. Les paragraphes 2 et 3 de l'article 216bis, sont d'application.”

JUSTIFICATION

Les auteurs proposent de revenir à l'énoncé originel de l'article 216*ter*, § 5, du Code d'Instruction criminelle pour les mêmes raisons énoncées à l'amendement n° 3 de M. Van Hecke et Mme Boulet.

een geschrift zijn burgerlijke aansprakelijkheid voor het schadeverwekkende feit heeft erkend en hij het bewijs heeft geleverd van de vergoeding van het niet-betwiste gedeelte van de schade en de regeling ervan. In ieder geval kan het slachtoffer zijn rechten doen gelden voor de bevoegde rechtbank. In dat geval is het aanvaarden van de minnelijke schikking door de dader een onweerlegbaar vermoeden van fout.”;

5° paragraaf 5 wordt vervangen door wat volgt:

“De verzoeken bedoeld in dit artikel worden gedaan bij een ter post aangetekende brief of door middel van een waarschuwing afgegeven door een agent van de openbare macht.”;

6° paragraaf 6 wordt opgeheven.

VERANTWOORDING

De indieners stellen met dit amendement voor terug te grijpen naar de oorspronkelijke tekst van artikel 216*bis* van het Wetboek van strafvordering. De nieuwe formulering van artikel 216*bis*, zoals ze werd gewijzigd bij de wet houdende diverse bepalingen van 31 maart 2011 en zal worden gecorrigeerd bij dit wetsontwerp, stelt een regeling in die in de Angelsaksische landen “plea bargaining” heet. Die regeling kan weliswaar bepaalde voordelen hebben, maar de formulering van het artikel is volgens de indieners te verstrekkend, en zal een zogenaamde “klassenjustitie” doen ontstaan.

De indieners betreuren dat, en dus stellen zij voor de oorspronkelijke formulering te herstellen van artikel 216*bis* van het Wetboek van strafvordering zoals dat luidde vóór de aanneming van de wet houdende diverse bepalingen van 31 maart 2011.

Nr. 4 VAN DE HEER VAN HECKE EN MEVROUW BOULET

Art. 3

De voorgestelde § 5 vervangen door wat volgt:

“§ 5. De paragrafen 2 en 3 van artikel 216bis zijn van toepassing.”

VERANTWOORDING

De indieners stellen voor terug te grijpen naar de oorspronkelijke tekst van artikel 216*ter*, § 5, van het Wetboek van strafvordering, om dezelfde redenen als die welke zij aanvoeren ter verantwoording van hun amendement nr. 3.

N° 5 DE M. VAN HECKE ET MME BOULET

Art. 4

Remplacer l'article 7 proposé comme suit:

“Art. 7. L'article 216bis, § 1er, alinéa 3, du même Code, inséré par la loi du 1er juin 1993 et modifié par la loi programme du 22 décembre 1989, la loi du 23 mars 1994, la loi du 13 février 1998 et la loi du 24 décembre 1999, est remplacé par l'alinéa suivant:

“La somme visée à l'alinéa 1er ne peut être supérieure au maximum de l'amende prévue par la loi, majorée des décimes additionnels, ni être inférieure à dix euros majorés des décimes additionnels. Pour les infractions visées au Code pénal social, la somme prévue à l'alinéa 1er ne peut être inférieure à 40 pour-cent des montants minima de l'amende administrative, le cas échéant, multipliés par le nombre de travailleurs, candidats travailleurs, indépendants, stagiaires, stagiaires indépendants ou enfants concernés.”

JUSTIFICATION

Les auteurs proposent de revenir à l'énoncé originel de l'article 7 de la loi du 6 juin 2010 introduisant le Code pénal social pour les mêmes raisons énoncées à l'amendement n° 3 de M. Van Hecke et Mme Boulet.

Nr. 5 VAN DE HEER VAN HECKE EN MEVROUW BOULET

Art. 4

Het voorgestelde artikel 7 vervangen door wat volgt:

“Art. 7. Artikel 216bis, § 1, derde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 1 juni 1993 en gewijzigd bij de programmawet van 22 december 1989, de wet van 23 maart 1994, de wet van 13 februari 1998 en de wet van 24 december 1999, wordt vervangen door het volgende lid:

“De in het eerste lid bedoelde geldsom mag niet meer bedragen dan het maximum van de in de wet bepaalde geldboete, verhoogd met de opdecimen, noch minder bedragen dan tien euro verhoogd met de opdecimen. Voor de misdrijven bedoeld in het Sociaal Strafwetboek mag de geldsom bepaald in het eerste lid niet lager zijn dan 40 % van de minimumbedragen van de administratieve geldboete, in voorkomend geval vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers, kandidaat-werknemers, zelfstandigen, stagiairs, zelfstandige stagiairs of kinderen.”

VERANTWOORDING

De indieners stellen voor terug te grijpen naar de oorspronkelijke tekst van artikel 7 van de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek, om dezelfde redenen als die welke zij aanvoeren ter verantwoording van hun amendement nr. 3.

Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen!)
Juliette BOULET (Ecolo-Groen!)